

## คำวินิจฉัยของ นายอูระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๕๒

วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลจังหวัดหล่มสักส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด กับพวก)  
ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐  
มาตรา ๒๖๕

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด กับพวก เป็นจำเลยในข้อหากู้ยืมเงิน กู้เบิกเงินเกินบัญชี อาวัล คำประกัน บังคับจำนอง โดยให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันชำระหนี้ให้แก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๒๕,๔๒๕,๖๕๐.๗๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๗๕ ต่อปีของต้นเงิน ๒๑,๓๔๕,๔๗๘.๘๖ บาท นับถัดจากวันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้ให้โจทก์เสร็จสิ้น ตามคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๔๒๑/๒๕๕๑

ผู้ร้องยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ โดยเฉพาะประเด็นการคิดดอกเบี้ยนั้นเห็นว่า โจทก์ไม่มีอำนาจคิดดอกเบี้ยในอัตรามากกว่าห้าต่อปี เนื่องจากตามสัญญาาระบุดอกเบี้ยไว้ไม่เกิน อัตราร้อยละ ๑๕.๕ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บอาจต่ำกว่าหรือสูงกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยโจทก์ต้องแจ้งให้ทราบเป็นคราวๆ การที่โจทก์ไม่แจ้งการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยให้ผู้ร้องทราบแล้ว คิดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ย่อมตกเป็นโมฆะ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยว่าการคิดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ไม่ชอบ เพราะขัดต่อพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ซึ่งบัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ ซึ่งบัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย จะกำหนดอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้ การคิดอัตราดอกเบี้ยจึงต้องเป็นอำนาจของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีเท่านั้น

ดังนั้น ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ย และส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ในข้อ ๓ (๔) ที่กำหนดว่า “... เว้นแต่ในกรณีลูกค้า ที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไข ธนาคารพาณิชย์จะเรียกดอกเบี้ยและส่วนลดได้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์ประกาศสำหรับลูกค้าที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไข” จึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผ่าฝืนพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับข้างต้น และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ผู้ร้องจึงขอให้ศาลจังหวัดหล่มสัก ร้องการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งข้อโต้แย้งของผู้ร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า

๑. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่อง ดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการธนาคาร พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ หรือไม่

๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ตามปัญหาแรก พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม ของสถาบันการเงิน ฯ เป็นกฎหมายที่ออกโดยผ่านกระบวนการตราพระราชบัญญัติ โดยอาศัยอำนาจ นิติบัญญัติ จึงถือเป็นบทบัญญัติของกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ แต่รัฐธรรมนูญมิได้มีบทบัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามกฎหมายจะขัดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายนั้นเอง หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจ พิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติ ในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ย เงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ หรือไม่

ตามปัญหาที่สองที่ว่า ประกาศนาคกรแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ไว้แล้วว่า ประกาศฉบับดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจไว้ และมีผลใช้บังคับเท่าที่อยู่ในขอบเขตอำนาจที่พระราชบัญญัติให้อำนาจแต่ไม่ได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิตินบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ประกาศฉบับดังกล่าว จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงให้ยกคำร้อง

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ